

Թուղիկոսի Աղուանից, Լինաց եւ Չորայ. յորմէ երեւի եւ Չուղ ոչ քաղաքի մի լոկ, այլ եւ աղբ, եւ արդէ ժողովուրդը յարանուն գտանեմք զձարդ յայսմ տեղւոջ. իսկ առ Դարբանդու ի հարաւոյ պարսպացն, որ է Աղուանից կողման, բնակէին Թաւասպարք, Մաղքութք, եւ չէ ի դէպ զայն երկիր կոչել Չուլ, այլ զայս՝ որ ընդ մէջս է Կովկասայ եւ Ալազանայ: Օժանդակէ կարծեացս եւ այն, զի ի կողմանս ձարայ գտանին ցարդ բազմութիւն Ուտիացւոց սեփական լեղուաւն, որ յայտ է թէ վասն զի բուն աթոռ էր Աղուանից տեղիս այս, վասն այն մնաց ի սմա ժողովուրդն սեփական: Բայց եւ ի նկարագրին Դարբանդայ լիցին մեզ բանք զՉուլայ. այլ ցանկալի էր հետախոյզ քննութիւն վայրացն յորում համարիմք զաթոռ Աղուանիցն, հզօր աղբի ի հնումն, Թերեւս եւ ի միջին ժամանակս անդ Թազաւորեալ զանուանեալ Թազաւորն Դարբանդայ յՈւռհայեցւոյն¹⁰³:

ԳԱՂԹԱՇԻԱՐՀԻ ԵՐԳԵՐ

ՃԱՄԲԱՆԵՐ

Ճամբաներ կան նեղ եւ անհարթ,
Ճամբաներ ծուռ, քարուտ, ուսկից քալելն է
Տաժանք, մահուան տժգոյն ուղի՛...

Ճամբաներ կան լայն, արքունի.
Արահ ողորկ, ուսկից կառքեր կը սուրան,
Երջանկութեան անդարձ ուղի՛....:

Ճամբաներ կան, ըստուերներէն ըսփոփուած
Սաղարթախիտ սօսերու.
Ուր հեշտօրէն թըռիչք կ'առնէ մարդն հըպարտ,
Առանց վայրկեան մ'հանդչելու:

Ճամբաներ կան օձադալար պըլլըւած
Լեռներու մերկ կողն ի վեր,
Ուրտեղ դաճած, քոսոտ թուփեր թաքթաքուն՝
Կ'ըմպեն փոշին մահաբեր:

Ճամբայ մ'ալ կայ նոճիներու գիրկն ինկած,
Մըռայլ ըստուեր անտառի,
Նրբաշաւիղ արահետ մ'է անխոտոր,
Որուն ծայրը կը բացուի
Անհունի վրայ անծանօթ:

* * *

Եթէ ամէն տեղ նոյն է սա ճամբան՝
Որ միշտ մահուան կը տանի,
Ես կը սիրեմ արեւաբոյր
Իմ լեռնապարն հայրենի: